

KASIM-ARALIK 2024 | SAYI 53-54

gözlük

GÖRMEK İSTEYENE GÖZLÜK

Her şey bir sis bulutu içinde yitip gidiyordu...

GEORGE ORWELL

Meczip

HÜMEYRA YILDIRIM

Kayıp
Mektuplar 70

MEHMET GELEBEK

Sararan Bakışlar

İLKUR İŞCAN KAYA

Türkiye'nin en dijital dergisi

ISSN: 2717 - 9117

HümeYra Yıldırım, Mehmet Gelebek, İlkur İşcan Kaya, Zehra Özcan, Dilek Bayraktutar, Osman Akçay, Kusuratsız Pi, Mehmet Karadağ, Saadet Fitoz Açıklan

GOZLUKDERGİSİ.COM

Türkiye'nin en dijital dergisi

Her an, her yerde yanında...

Gözlük Dergisi

indir

www.gozlukdergisi.com

SİS ÇÖKERKEN

Görmek isteyen "Gözlük"

Her şeyin çözüldüğü, çözümlenin bile artık bir sorun olmaktan çıktığı anlar vardır. İnsan, kendini bir uçurumun kenarında değil, sanki uçurumun kendi iç yüzeyiymişçesine hisseder; çünkü artık düşmek bile bir yön duygusu ister, oysa yönler dağılmıştır. Zor koşullar denilen şey, çoğu zaman bir çöküş değil, bir duraksamadır; varlık, kendini inkâr edemez hale gelir, çünkü inkâr dahi bir seçimin ürünüdür.

Böyle anlarda kurtuluş, doğrudan bir çıkış değil, belki de "çıkış" kavramının kendisine yöneltilmiş bir sorudur. İnsan gerçekten kurtulabilir mi, yoksa yalnızca koşulların biçim değiştirmesi midir gördüğümüz? Suyu buharlaştıran ateş mi, yoksa suyun kendine ait kaçma arzusu mu galip gelir? Belki de kurtuluş, karşılaşmaların zorunlu doğasında gizlidir — zira zor koşulların özünde, varlığın sınırlarına çarpması değil, bu sınırların sessizce çözülmesi vardır.

Her çıkış, yeni bir sorunun habercisi, her kurtuluş, daha derin bir bilme arzusunun eşiğidir. Aramak, bulmaktan daha sahicidir; çünkü bulan, çoğu zaman durur — oysa hakikat, durağanlığı reddeder. İnsan, kendini ararken kaybolmaya razı olmalı, çünkü yalnızca kaybolan yeniden yön tayin edebilir.

İşte... Sis çökerken, göremediğimiz yalnız dışarısı değil, içimizde saklı olan yoldur. Yollar ve yönler bulmak dileğiyle...

YUNUS YENİÇERİ
Genel Yayın Yönetmeni

BİZİ TAKİP EDİN

facebook.com/gozlukdergisi

twitter.com/gozlukdergisi

instagram.com/gozlukdergisi

GENEL AÇ ADRESİMİZ

www.gozlukdergisi.com

iletisim@gozlukdergisi.com

İMTİYAZ SAHİBİ

DR. MUHAMMED SAMİ ÜNAL
Yayımcı

YAYIN KURULU

YUNUS YENİÇERİ
Genel Yayın Yönetmeni

MUHİTTİN KANBUR
Sanat Yönetmeni

GÜLSÜM SUYER
Yazı İşleri Sorumlusu

TASARIM

Gözlük Tasarım Ekibi

NEDEN GÖZLÜK

Görmeyene Gözlük
5 Başlıkta Durumsal
Farkındalık

ÜYE OLMAK İÇİN

SEN DE BİZİ TAKİP ET!
www.gozlukdergisi.com/
üyeol

YAZI GÖNDER

<https://gozlukdergisi.com/yazi-gonder/>

İÇİNDEKİLER – 1

**01 DİLEK BAYRAKTUTAR
TERS LALE**

*İçimde fırtınalar kopuyor,
Kopsun!... Olsun!...*

**02 İLKNUR İŞCAN KAYA
SARARAN BAKIŞLAR**

*Kavruk bir sonbahar
İğneli yakamızda...
Elden ele gidiyor
Sessizlik kuyusunda
Sararan bakışlarla...*

iletisim@gozlukdergisi.com

www.gozlukdergisi.com

İÇİNDEKİLER - 2

ZEHRA ÖZCAN
HATIRAN YETER

03

Şimdilerde kendinde sevmediği gülüşü ve esmer teni çocukluk masumiyetiyle buluşunca ne kadar da hoş görünüyordu. Yaşarken fark etmiyor insan ama çocuk olmak çok güzeldi.

05 **MEHMET GELEBEK**
KAYIP MEKTUPLAR

07

Güz geldi, incirler dalında
kaldı
Kuşlar yemedi, rüzgar
savurmadı

HÜMEYRA YILDIRIM
MECZUP

08

OSMAN AKÇAY
BOYKOT

İÇİNDEKİLER – 3

*kadın bipolar
cumhuriyeti
vatandaşıydı*

*Sen baharsın, sen Nisan
Toprağında her insan
Tek yurt değil, tüm cihan
Şereflensin Albayrak*

iletisim@gozlukdergisi.com

www.gozlukdergisi.com

54

53

MART - NİSAN | SAYI :

İÇİNDEKİLER - 4

*Biz çocuklar
yapabildiğimiz işleri
yapar, elimizden
gelmeyenleri ise izlerdik.*

*Mis gibi taze tereyağıyla
yapılan peynir tavaşı, sıcak
mısır ekmeği sofraya
koyulurdu. O tavanın sapını
birinin tutması gerekirdi;
çünkü bu yemek elle
yendiğinden tava fır fır
dönerdi.*

iletisim@gozlukdergisi.com

www.gozlukdergisi.com

54

53

MART - NİSAN | SAYI :

Dilek Bayraktutar

Ters Lale

Her doğan güneş mutlu mu uyandırır?
Kaç acı, kaç kırgınlık yaşar bir çatıda?
Kalpler hep aynı ritimde mi atar?
Gece 03:48
Evimin kutu kadar balkonundan
Yüzüme çarpan gerçeklerle yüzleşiyorum.
Harfler yetecek mi anlatmaya
Onu da bilmiyorum.
Belki heceler döküldükçe mürekkebidenden,
Bir nebze rahatlarım.
Kavgam kendimle,
Beklentilerim ve hayal kırıklıklarımla.
İçimde fırtınalar kopuyor,
Kopsun!... Olsun!...
Çiçekler darılınca boynunu bükermiş derler.
En nadide çiçek olan yüreğimiz de
Anlasın artık;
Sevmek tek başına yetmiyor!
Artık doğan her yeni gün,
Yeniden yeşermeye gebe!

İlknur İşcan Kaya

Sararan Bakışlar

Kavruk bir sonbahar
İğneli yakamızda...
Elden ele gidiyor
Sessizlik kuyusunda
Sararan bakışlarla...

Kuşlar dikilmiş göğ
Çığlık çığlığa kuşlar
Gökte gri bir perde
Ufkun ucuna uçar
Dönmemeye tüm yollar...

Toprak ağırlı sine
Ruhu serilir yere
Buz taşır hâlesinde
Sarılr göğün matemine
Çırpınan yüreğinde
Tutulmaz telaş başlar...

Derin kubbe üstünde
Dokunur beliren hakikate
Uzaklaşır ılık düğüm
Yaklaşır sonsuzluk huzmesine
Çöker sırları sarmalayan eşiğe

Eğirmeçten inen kovan
Oda oda sorgulatan
Hasır tabanlı bir meydan
Varlık arındıran özde

Beyaz ördüğünde gece
Taze şafak öncesinde...

Zehra Özcan

Hatıran Yeter

Havanın kıştan ilkbahara dönmeye başladığı, sabah biraz soğuk, öğlen sıcak, ikindin ise birden yağmurun başladığı günlerdi. Aniden bastıran yağmur bazı kadınların “Eyvah çamaşır!” diye bağırmasına sebep olurken, bazıları da romantikli, şiirli, ilhamlı fotoğraflar çekip anı biriktiriyordu. Sokakta ise çoğu insan yağmurdan kaçarken çocuklar annelerinin bağırımlarına aldırmayıp, su birikintilerinde zıplayarak daha çok ıslanmanın zevkine varıyordu.

Tüm bunlara, elinde kahvesi, lüks ve yüksek bir apartman katındaki evinin yerden ısıtmalı balkonunda sokağı izlerken şahit oldu Ezgi. Çocukların anı yaşama heveslerine hayran olurdu her zaman. “Keşke ben de geçmiş ve geleceği bu kadar düşünüp de anı kaçırmasam!” dediği çok olurdu. Bir de renkli ve eğlenceli şeyleri seven ama hiçbir zaman renkli ve eğlenceli olamayan, esmer tenli ve ela gözlü, hoş görünümlü, nispeten bakımlı ve biraz da kısa boyluydu. Esmer teni ve kısa boyuyla hiçbir zaman barışamadı. Hep kavgalıydı kendisiyle. Boyu kısa olduğu için kimseyle tanışmak istemezdi. Bu yüzden genelde evde vakit geçirir, pek insan içine çıkmazdı.

Elindeki kahvesini bitirirken yağmur hala yağmaya devam ediyordu. Biraz daha yağmuru ve sokağı izledikten sonra mutfağa geçip bardağını makineye koydu. Bilgisayarını açıp yarım kalan yazısını tamamlamak istedi. Ama bir türlü ilham gelmiyor, yazıp yazıp siliyordu. Bu haftaki yazısını yetiştiremeyeceğini düşünüyordu. İlham gelir düşüncesiyle hatıralara dalıp eski fotoğrafları açtı bilgisayarından. On yaşındayken çekilmiş fotoğrafını gördü. Şimdilerde kendinde sevmediği gülüşü ve esmer teni çocukluk masumiyetiyle buluşunca ne kadar da hoş görünüyordu. Yaşarken fark etmiyor insan ama çocuk olmak çok güzeldi.

Teker teker fotoğrafları geçerken onun fotoğrafına geldi yine! Fotoğraflarla her nostalji yaptığında, bu fotoğrafta takılır bir müddet bakardı. Sanki o da onu görüyormuş gibi düşünür, bir türlü geçemezdi bu fotoğrafı. Mazinin kapısı aralanır ve o kapıdan içeri süzülüp geçmişin o leylak kokan sokaklarında gezmeye başlardı. Oturuyorlardı bir bankta, birbirlerine bakmaya kıyamazken. Biri bakmazken öbürü kaçamak bir bakış atıyor. “Gözlerin çok güzel,” diyor Ezgi’ye. Ezgi’nin kalbi kanatlandı uçacak birazdan. Yüzünün tüm kılcal damarları aynı anda harekete geçip yüzüne kırmızı rengini veriyor. “Senin de,” diyor Ezgi utanarak. İkisinin de dudağının kenarına masum bir tebessüm konuyor. İşte tam da konan o tebessümle, o gün çekilmişti bu fotoğraf. Sonunda geçebildi o fotoğrafı. Hemen ardından nişanlandıkları günün fotoğrafı geldi. Gözleri nemlendi birden. Yaşıyor olsaydı şimdi sekiz yıllık evli olacaktı. Belki bir kız çocukları olacak ve neşesiyle yuvalarını ısıtacak. İlk günlerdeki gibi birbirlerine deli aşık olmayacaklardı belki ama yine de hiç bitmeyecekti birbirlerine olan sevgileri. Evlilik aşkı öldürür diyenleri yalancı çıkaracaklardı. Bir hafta sonu onun annesine gidecekler, öbür hafta sonu Ezgi’nin ailesini ziyaret edeceklerdi. Kızlarını lunaparka götürecekler, birlikte piknikler yapacaklar, Pazar sabahı kahvaltıları öğle saatine kadar uzayacaktı.

Akşam yemeklerinden sonra çay saati ya da film izleme saati yapacaklardı. Sabah uyanmakta zorlanıp işe geç kalacaklardı bazen. Apar topar eve gelip akşam yemeğini hazırlamaya başlayacaklardı. Tüm bunları yaşayabilirlerdi, o hayatta olsaydı!

Ezgi gözyaşları içinde fotoğraflara dalmış bakarken çalan telefonun sesiyle irkildi. Arayan annesiydi. Açıp açmamakta kararsız kaldı ama annesinin daha çok merak edeceğini düşünüp açmaya karar verdi. Annesinin sesi neşeliydi. Ezgi ağladığını belli etmemeye çalıştı. Küçük kardeşinin bebeği doğmuş, onun haberini veriyordu annesi. Ezgi’nin de yüzüne bir gülümseme yayıldı.

Hayat işte! Bir doğumla bir ölümden ibaret. Biri sevinç, öbürü hüznün sebebi. Belki de tam tersi olmalı, kim bilir!

Bilgisayarı kapatıp tek başına yaşadığı evinde kendine yemek hazırlamaya başladı. Telefonundan Ferdi Tayfur’dan Hatıran Yeter şarkısını açtı.

Mehmet Gelebek

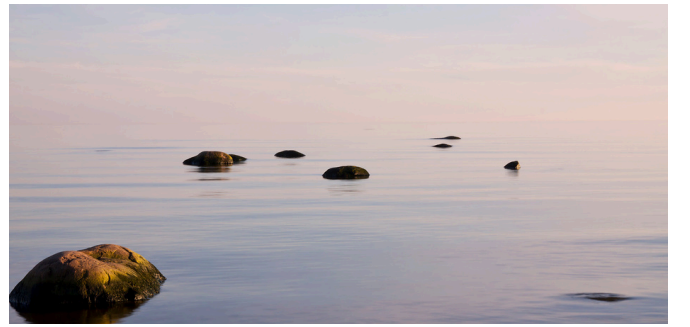
Kayıp Mektuplar 70

Aşığın çektiği ıstırab kuyusunda sabır ve sükut vardır...

Aşığın kaderidir der geçeriz.. bilmeyiz ki kaderin kazaya döndüğü noktada, gözyaşından incilerini döke saça, dehlizler dolusu göller yapılır.. bilmeyiz ki inci taneleri maşukun zülfüne değer de, 'ol aşığın kaderinin lütfundandır' der geçeriz biz buna.. maşuk aynaya baktığında insan suretini görürken, aşık hakikat olmadığını bile bile maşukun sevimli hallerinin aynadan yansımalarına ben razıyım der.. 'sabır' diyoruz biz buna, her şeyden evvel 'sabır'.. kaderin kazaya dönmesini beklerken geçen zamana 'sabır'.. karanlığın aydınlığa dönmesine, zor günlerin kolaya ermesine 'sabır' diyoruz.. aşığın ise, tekamülüdür bu, en salih amelidir.. sevmesini bilir aşık.. eksikliğini, sınanmışlığını bilir.. çölleri bilir, dağları delmesini, ateşlerde yanmasını bilir aşık..

Aşığın çektiği ıstırab kuyusunda sabır ve sükut vardır. Maşuk her ahvalini ödürmek üzere kurgulandırır, yani pozsuz dekorsuz öldürmek ister aşığını.. halbuki kaderin boynuna taktığı prangalardan kutulmak için ölmek ister aşık.. dost toprağında kök salıp göğsünde açan çiçeklerin giyotine vurmasını istemez.. bu yüzden sevilen bir düşün soğukluğunu sevmez..

bahtsız bir yağmur ile, 'ha yağıyorum ha yağacağım' dediği havaları, iklimleri, böylesi tabiatı da sevmez aşık.. oysa maşuk öyle mi? bahtına düşen zalimliğin hakkını verendir o.. zamanın an be an değiştiği haz şelalesinden daim akarken, kendi hazındadır.. aşığa verdiği ise, saatlerin nasırlaştırdığı ıstırabın ateşli çemberinde, betimsiz hissiz bir meşgaledir.. şımarık halleri de yoktur ki aşığın, maşuk tarafından değer bulsun..

Aşık, sevgi dehlizlerinde kelebek kanatları gibidir.. iğnelemeye kalktığında hürriyetinden olacak.. belki yaşamaya değer bulunduğunda bir ümit ki, maşuğun bir gülüşüne binlerce neyden nağmeler üfleyecek.. bu zavallı nağmelerin tümcelerini, dinleyeni olmasa ve olmasa okuyanı, denize atılan şişede sırlı mektuplar gibi kalacak.. bir ümit ki, bir ele değip, elden ele okunup, değer bulacak belki aşığın çektiği ahval..

Aşına hatıralar, kendini tekrar eden kitaplar gibi yozlaşır.. belki karanfil mesafesine düşmüş ellerde, belki divanesi iki zıt kutbun çekişinde, belki maşuğun asırlara denk gelen zulmü katmerleşir de ağlamayı yasaklayıverir her yede.. yıllarca süregelen saatlerin durur cürumu.. sonra cehennem olur ol masivanın durumu..

Maşuk, nazarıyla hayata dokunan maddeyi işler.. aşık ise o hayatın içindeki manaya dokunur.. maşuğun hediyesidir madde.. maşuk, dünyevi zevklerde hissiz bir şatafatın esiridir.. aşık, boyutlar arası sevgi selinin dünyada hayat bulduğu, bir nebze ıstıraptan mutluluk çıkarma halidir..

İyi ki varsın aşk!.. ve sen ne güzel bir iklimsin ey aşık!.. vesselam...

Hümeysra Yıldırım

Meczip

Ağustos gelir konar ağaçların tepesine
Ötüşen müjdecî böcekler bildirir bunu
Toprakta yer kalmamışsa
Göge düşer bulutların gölgesi
Sevinçten bal tutar incirleri

Böyle mutludur kâinat
Gâilesizce gezinir hayvanlar
Güneş temelli gelmiş gibi
Rahatça dolaşır, yoklar tüm gölgeleri
Zamanla dem tutar incirleri

Kısa olsun isterim vedalar
İncir dalda kuruyana kadar
Kaç prangalı yaz sürgünde gibi
Bir pay daha verilirse yalnızlıktan
Bil ki gam tutar incirleri

Bir meczup ki gidişi büyük bir oyuk
İncire tat katan çay şingirtısı yok artık
Ajanstan haberler de ülke gündemi de yok
Bereket de çekerse yavaşça nazik elini
Suskun bir yas tutar incirleri

İncir çekirdekleri kadar söylenecek var
Çıt çıt kırılıyor içimde her bir dal
İnsan insana rapt olana kadar
Akıtır gözyaşlarını da kan tutar incirleri
...

Güz geldi, incirler dalında kaldı
Kuşlar yemedi, rüzgar savurmadı
Toplardık onları olsaydın
Öldü meczup
Bari sen kalsaydın.

Osman Akçay

Boykot

Filistinli insanlar çadırdaki kalamıyor
Atılan bombalardan uykuya dalamıyor
Minicik yavrucaklar su bile bulamıyor
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

İslam devletlerinden çıksa da cılız sesler
Korkutmuş liderleri yine aynı adresler
Kafalar kum içinde kırılmıyor kafesler
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

O halde biz bulalım bu iş için bir çözüm
Uzak durma katiyen boykottan iki gözüm
İsrail malı alma sürünsün sürüm sürüm
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Bu sorun asla bitmez bil diplomasi ile
Sürekli devam eder çekilen türlü çile
Daim boykot yaparsan şaşırır Siyon bile
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Biz aldıkça malları hazinesi doluyor
Kundaktaki bebeğe dönüp mermi oluyor
Daha anne demeden süt kuzusu ölüyor
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Yahudi'nin malları girmesin yuvanıza
Şaşırp alırsanız yol açar rüsvanıza
Ne olur sahip çıkın hakikat davanıza
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

İsraili firmayla alış veriş kesin
Ürün satma Siyon'a zehirle zıkkım yesin
Arpasını kesince pes edeceği kesin
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Tecavüze uğradı nice tertemiz kadın
Bu günahın yanına hiç yazılmasın adın
Boykot yapın sonunda gün olacaktır aydın
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Bizim kendi malımız yeter dünya âleme
Durmaksızın geçelim bir an önce eyleme
Hangi mallar onundur sarılalım kaleme
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Unutma ki Müslüman boykot yapmak bir haktır
Boykotta esas gaye kaybolmayan ahlaktır
İsrail denen alçak boykota müstahaktır
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Seğmenoğlu yas tutar kardeşinin derdine
Yayalım bu boykotu yurdumun tüm ferdine
Zaten bir kez söylenir insan ise merdine
İyi düşün bunları ey Müslüman kardeşim

Küsuratsız Pi**Kurgu mu Gerçek mi**

horlayan çiçeklerine aldırmamıştı
okuduğu kitabın sonu da pek tuhaftı
birkaç kadeh güzelliklerden yudumlasa da
mutlu sonlar meyhanesine uğramamıştı
evinde içip evini dağıtan cümleler ile baş başa
kalmıştı

kitabın kapağını kapattı
sözcükler bir açıklıktan sızıyordu odasına
çifit çarşına dönen kadının kafasının içini
kapladılar
ve kafası mutlu sonlar meyhanesinin
bitişğindeydi

aklına takılı kalan detaylar için tekrar kitabın
kapağını kaldırdı
kitabının içi odasıydı
kitabın kapağı penceresiydi
ve karanlık çöken sokağına bakıyordu
çok acı bir gerçeği de o anda anladı
ne okursa okusun
ne yaşarsa yaşasın
ihtiyar sokağından aksayarak evine geliyordu
mutlu sonlar meyhanesi
çifit çarşısı
ve diğerleri

kadın bipolar cumhuriyeti vatandaşıydı
o dünyasını anlattığında
gerçek ve kurgu vatandaşlıktan çıkarılıyordu

Mehmet Karadağ

Albayrak

Olur düşmana mızrak
Kanatlısın kuş, kısırak
Şereflensin gök, toprak
Dalgalsın Albayrak

Bedenimde baş gibi
Hayalimde düş gibi
Göklerimde kuş gibi
Kanatlısın Albayrak

Sen baharsın, sen Nisan
Toprağında her insan
Tek yurt değil, tüm cihan
Şereflensin Albayrak

Dayanılmaz yasına
Sahip çık mirasına
Bir bulut arkasına
Saklanmasın Albayrak

Renklerin beyaz ve al
Bir yıldızsın bir Hilal
Hiç sönme hep gökte kal
Güneşimsin Albayrak

Saadet Fitoz Açıklan

Karadeniz'de

Çocukluk ve gençliğimin en güzel hatıralarının yarısı Yalova'da yarısı Artvin'in Arhavi ilçesindeki köyümdedir.

Karne aldığımız cuma gününün hemen ardından, cumartesi öğlen vaktinde atladık otobüse. Yolumuz 18-19 saat sürerdi. Otobüsten indikten sonra o yorgun halimizle köy minibüsünü beklerdik bir de; ama olsun, değerdik bu bekleyiş. Köye ulaşabileceğimiz anı iple çekerdik. O zamanki şartlarda çetin bir yolculuktu bu; hem Arhavi'ye gitmek hem de köye çıkmak şimdikine oranla daha zordu. Neredeyse iki saati bulan, dolambaçlı, uçurumlu, kayalı, yüreğimi ağzıma getiren yoldan sonra nihayet köye ulaşmış olurduk.

Köyümüzde Nisan ayında hareketlenmeye başlayan tabiatta iş hiç bitmez. Her köyde olduğu gibi...

Çay toplardık annemle, senede iki kez çay hasadı olurdu. Bir yandan da tarlada iş devam eder, ekinlerin dibindeki ayırık otları koparılır, inekler keçiler otlağa götürülür getirilir, ahır temizlenir, süt sağılır, süt makineye vurulur kaymağından bir miktarı alınır. Bu kaymak biriktirilip tereyağı yapılır. Kalan süttten peynir mayalanır, bakır kaplara koyulur, şekil verilir ve tuzlanır. Turşu vakti gelince turşu, pekmez vakti gelince pekmez yapılır. Tüm bu işler büyük emek ve sabırla yapılırdı. Meyveler toplanıp devasa kazanlarda suyu kaynatılır, etrafta güzel kokuya gelen onlarca arı uçuşurdu. Turşuluk sebzeler ayıklanır, temizlenir, özenle bidonlara doldurulurdu. Biz çocuklar yapabildiğimiz işleri yapar, elimizden gelmeyenleri ise izlerdik.

Her mevsimi ayrı bir koşuşturmacadır Karadeniz'in. Nisan'dan itibaren toprak kazılır, hareketlenir. Otlar temizlenir, tohumlar saçılır. Yağmurlarla yavaş yavaş büyümeye başlayan ekinlere gübre dökülmeli, tekrar çıkan ayırık otları tekrar temizlenmeli. Mayıs sonuna doğru çaylar toplanacak hale gelir. Köyün en çetin işlerinden biridir çay toplamak. Her şey el yordamıyla ve kas gücüyle yapılır. Yokuşu bayırı bol memleketim, tarımda teknoloji kullanımını oldukça sınırlandırmaktadır çünkü. Bir süre sonra yayla mevsimi gelir, ev halkının bir kısmı yaylaya çıkar, bir kısmı köyde kalır. Ot ve eğrelti kesme işi de yaklaşmaktadır. Hayvanların kış boyunca yiyecekleri otlar kesilir, Karadeniz'in yağmurlu havasında binbir güçlüklerle kurutulmaya çalışılır. Velhasıl-ı kelam, ömür biter iş bitmez Karadeniz'de.

Köy yaşamının en güzel tarafı ise, üretilen bu GDO'suz katkısız ürünleri sofrada görebilmektir. Elimizle ürettiğimiz gıdanın lezzeti daha güzel olurdu sanki. Karadeniz'de geleneksel köy yaşantısında evlerde yemek masası pek bulunmazdı. Yuvarlak ahşap bir sofa, çarpı şeklinde açılan tahtadan bir düzeneğin veya Lazca "tavli" dediğimiz taburenin üstüne oturtulurdu. Mis gibi taze tereyağıyla yapılan peynir tavaşı, sıcak mısır ekmeği sofraya koyulurdu. O tavanın sapını birinin tutması gerekirdi; çünkü bu yemek elle yendiğinden tava fır fır dönerdi. Biz çocuklar kıkır kıkır gülerdik tavanın haline. Fırında değil, taş oyması bir kapta pişirilen mısır ekmeğinin kabuğunu kapma yarışı da epey heyecanlı olurdu doğrusu. Ardından lahana veya başka bir sebze yemeği, turşu, yoğurt gibi şeyler gelirdi sofraya. Köydeki yoğurdumuzun tadını başka bir yerde pek bulamamışımdır bu yaşıma dek.

Bir de yaylada evlere uzak ve çok dik bir bölgede yetişen yabani soğanla yapılan turşu kavurmalarının lezzetine doyum olmaz bence.

Misafirliğe çok vakit olmasa da, hele ki sevdiğimiz bir insan gelmişse eve, dirseklerimiz birbirine değerek yemek yediğimiz o sofradan kalkmak bile istemezdik.

Her şeyi hızlıca yapmamız gereken köy hayatımızda, sofradan da biraz çabuk kalkmak gerekirdi. Çünkü sırada daha yapılacak işler vardır çünkü yaşam öyledir orada.

Jack Goody

TARİH HIRSIZLIĞI

Çeviren: Gül Çağalı Güven

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

9

TARİH HIRSIZLIĞI

Tarih Hırsızlığı, tarihyazımı aracılığıyla tarihin Batı tarafından ele geçirilişini anlatıyor. Bu “hırsızlık”, geçmişin çoğu zaman Batı Avrupa ölçeğinde yaşanmış süreçlere göre kavramsallaştırılıp sunulmasını, ardından da dünyanın geri kalanına dayatılmasını ifade ediyor. Bazı tarihçilere göre Rönesans’tan, bazılarına göre ise ancak 19. yüzyıldan itibaren küresel ölçekte üstünlüğü ele geçiren Batı’nın bu öne geçişinin nedenlerinin araştırılması 19. ve 20. yüzyıl tarihyazımının tercihli konularından biri oldu. Jack Goody bu tarihyazımını, Marx, Weber, Norbert Elias, Fernand Braudel, Moses Finley ve Perry Anderson gibi kuramcılar ve tarihçiler üzerinden inceleyip eleştirel bir bakış geliştirirken, “Batı niye üstün geldi? Doğu niye geri kaldı?” sorusunu hem Avrupa-merkezci perspektifi, hem de dayandırıldığı olgusal zemindeki hatalar bakımından çok ciddi bir eleştiriye tabi tutuyor. Demokrasi, kapitalizm, bireycilik ve aşk gibi kurumların bulunuşunu sadece Batı’ya mal etmenin, diğer kültürlerle yönelik bir hırsızlık olduğunu vurgulayan Goody, farklı kültürleri bir arada incelemeye olanak verecek ve modası geçmiş basit Batı/Doğu karşılaştırmalarının yerini alacak yeni bir karşılaştırmalı yöntem öneriyor.

Jack Goody (1919), dünyanın önde gelen antropologlarından biridir. Cambridge St John’s College’i bitirdikten sonra İngiliz ordusunda II. Dünya Savaşı’na katılan Goody, Kuzey Afrika’da savaşıırken Almanlara esir düşmüş ve üç yıl boyunca esir kampında kalmıştır. Cambridge Üniversitesi’nin en parlak profesörlerinden biri olarak haklı bir ün yapan Goody, emekli olmasına rağmen bu derslerini sürdürmektedir. Ayrıca 1976’da British Academy’ye seçilen Goody, St John’s College’de de akademi üyesidir. Çok sayıda eserinden bazıları şunlardır: *Death, Property and the Ancestors: A Study of the Mortuary Customs of the LoDagaa of West Africa* (1962); *The Myth of the Bagre* (1972); *The Domestication of the Savage Mind* (1977; *Yaban Aklın Evcilleştirilmesi*, 2001); *Food and Love: A Cultural History of East and West* (1998); *Capitalism and Modernity: the Great Debate* (2004; *Kapitalizm ve Modernlik*, 2008).

Kaynak: www.iskultur.com

Bir kuytuda ırpınmaktayız...